

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 17

Рівне - 2023

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 17. Рівне: РДГУ, 2023. 106 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 22 червня 2023 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Таким чином, життєстійкість є тим особистісним ресурсом, який не лише допомагає ефективно вирішити життєві проблеми та справитися з кризовими ситуаціями, але і при цьому отримати новий досвід для реалізації своїх життєвих перспектив у майбутньому. Достатній рівень розвитку життєстійкості дозволяє майбутньому психологу вибудовувати індивідуальну стратегію сенсу власного життя, самостійно приймати важливі рішення, результат яких (позитивний чи негативний) завжди буде використаний з користю для подальшого удосконалення себе, свого здоров'я та світу навколо себе. Недорозвиток життєстійкості буде заважати будувати ефективну взаємодію з оточенням, стане причиною пошуку шляхів втечі від складнощів життя, а не шляхів їх подолання, і тим самим закряє досвід професійному зростанню.

Список використаних джерел

1. Кордунова Н., Мудрак І., Дмитріюк Н. Особливості життєстійкості та адаптивності студентів у кризових ситуаціях. *Психологічні перспективи*. Вип. 38. 2021. С.96-109. URL: <http://surl.li/mlbhr>
2. Метельська Н. Розвиток професійно важливих якостей майбутніх психологів як чинник формування їх професійної самосвідомості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип.3. Том.2. 2017. С. 58-62.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Войціховська Ярина, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Рудюк О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Кризовий характер соціально-економічних і гуманітарних наслідків неспровокованої російської агресії позначається на функціонуванні, розвитку і трансформації багатьох державних та суспільних інституцій, у тому числі вітчизняної сфери вищої освіти. Ставши ареною найбільш помітних і масштабних змін вітчизняна сфера вищої освіти стала центральним фокусом суспільної уваги, а тому – важливим об'єктом науково-психологічного аналізу.

Важливим аспектом змін, що відбуваються у вітчизняній сфері вищої освіти, виступають процеси, пов'язані з професійним становленням здобувачів вищої освіти. Це дає підстави обґрунтовано категоризувати проблему професійного становлення молоді в процесі фахової підготовки як одну з найбільш актуальних для сучасної соціально-психологічної теорії і практики.

Особливості професійного становлення молоді в умовах фахової підготовки у закладі вищої освіти розглядається як одна з пріоритетних проблем, що закономірно передбачає урахування психологічної специфіки майбутньої професійної діяльності, особливостей змістового і структурного її наповнення, характеру цільових, мотиваційних і результативних параметрів її реалізації.

Мета полягає у висвітленні результатів теоретичного дослідження психологічних аспектів професійного становлення майбутнього фахівця.

Під *професійним становленням* розуміють процес прогресивної зміни особистості майбутнього фахівця внаслідок соціальних впливів, професійної діяльності і власної активності, спрямованої на самовдосконалення і самоздійснення. Становлення обов'язково передбачає потребу у розвитку і саморозвитку, можливість і реальність її задоволення, а також потребу у професійному самозбереженні [2]. *Професійне становлення* – це формування професійної спрямованості, компетентності, соціально значущих та професійно важливих якостей і їх інтеграція, готовність до постійного професійного зростання, пошук оптимальних прийомів якісного і творчого виконання діяльності у відповідності до індивідуально-психологічних особливостей людини [2, с. 9].

Здійснений Е.Ф. Зеєром [1, с. 152-156] аналіз дає можливість виділити чотири основні особистісні складові професійного становлення:

1. *Спрямованість особистості* – система домінуючих потреб, мотивів, відносин, ціннісних орієнтацій та настанов. Компонентами професійної спрямованості є: мотиви (наміри, інтереси, схильності, ідеали); ціннісні орієнтації (зміст праці, заробітна плата, добробут, кваліфікація, кар'єра, соціальний стан тощо); професійна позиція (ставлення до професії, установки, очікування і готовність до професійного розвитку); соціально-професійний статус. На різних стадіях становлення ці компоненти мають різний психологічний зміст, зумовлений характером провідної діяльності і рівнем професійного розвитку особистості.

2. *Професійна компетентність* – сукупність професійних знань, умінь, а також способів виконання професійної діяльності. Її основні компоненти: соціально-правова компетентність (знання й уміння в галузі взаємодії із суспільними інститутами і людьми та володіння прийомами професійного спілкування і поведінки); спеціальна компетентність (підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, уміння вирішувати типові професійні задачі й оцінювати результати своєї праці, здатність самостійно здобувати нові знання й уміння за фахом); персональна компетентність (здатність до постійного професійного росту і підвищення кваліфікації, а також реалізації себе в професійній праці);

аутокомпетентність (адекватне уявлення про свої соціально-професійні характеристики і володіння технологіями подолання професійних деструкцій); екстремальна професійна компетентність (здатність діяти в умовах, що раптово ускладнилися).

3. *Професійно важливі якості* – це психологічні якості особистості, що визначають продуктивність (продуктивність, якість, результативність і ін.) діяльності. Вони багатифункціональні і разом з тим кожна професія має свій ансамбль цих якостей.

4. *Професійно значимі психофізіологічні властивості* (екстраверсія, реактивність, нейротизм та ін.). Розвиток цих властивостей відбувається вже в ході освоєння діяльності. У процесі професіоналізації одні психофізіологічні властивості визначають розвиток професійно важливих якостей, інші, професіоналізуючись, здобувають самостійне значення.

Таким чином, в контексті вивчення структури і змісту професійного становлення майбутнього фахівця актуальним є виокремлення його основних психологічних аспектів: спрямованості особистості як системи її домінуючих потреб, мотивів, відносин, ціннісних орієнтацій та настанов; професійної компетентності особистості як сукупності її професійних знань, умінь, а також способів виконання професійної діяльності; професійно важливих якостей як психологічних якостей особистості, що визначають продуктивність, якість і результативність її діяльності; професійно значимих психофізіологічних властивостей особистості (нейротизму, екстраверсії, реактивності та ін.).

Список використаних джерел

1. Зеер Э.Ф. Психология профессий. М., 2005. 336 с.
2. Кокун О.М. Психология професійного становлення сучасного фахівця. Монографія. К., 2012. 200 с.

КЛІЄНТ-ЦЕНТРОВАНА ПСИХОТЕРАПІЯ К. РОДЖЕРСА У РОБОТІ З ЛЮДЬМИ З ВІДХИЛЕННЯМ У ПСИХІЧНОМУ РОЗВИТКУ

Гаврилюк Олена, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Хунавцева Н. О., доктор психологічних наук, професор

Психологічний тиск інформаційного поля на сучасну людину продовжує збільшуватися з кожним днем. Уникнення повсякденних проблем та нагальних питань не гарантує зниження напруження в психоемоційній сфері та гостроти когнітивних дисфункцій. Неврози, психічні розлади переслідують людей незалежно від їхнього соціального статусу, морального

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями.....	4
Артемова О. Компетенції фахівців для надання допомоги вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	9
Бабак К. Особливості соціальної адаптації дитини до шкільного навчання..	11
Демчук О. Сутність автентичності у психологічному просторі	13
Павелків В. Вплив соціальних мереж на формування нових молодіжних субкультур	15
Павелків В., Оборська А. Використання методів арт терапії у процесі реабілітації девіантної поведінки поранених військовослужбовців	18
Павелків В., Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арт-терапії.....	20
Романюк В. Психічна травма особистості: психофізіологічні та клінічні аспекти	22
Рудюк О. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів	25
Басалига Т. Метод десенсибілізації (EMDR) як засіб подолання посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у учасників збройних конфліктів	27
Борак О. Життестійкість у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів.....	30
Войціховська Я. Психологічні аспекти професійного становлення майбутнього фахівця.....	32
Гаврилюк О. Клієнт-центрована психотерапія К. Роджерса у роботі з людьми з відхиленням у психічному розвитку	34
Гаврилюк О. Особливості самоставлення як чинник ефективності комунікації у юнацькому віці	37
Ганцева М. Психологічні прояви тривожності у студентської молоді під час воєнних дій.....	39
Горбатюк О. Особливості профілактики девіантної поведінки у підлітковому віці	41
Гуцало А. Психологічна допомога вимушено переселеним особам, сім'ям з дітьми.....	43
Даєр І. Психологічні основи розвитку резильєнтності молоді в умовах закладу вищої освіти.....	45
Дивульська К. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану	47
Єфімова М. Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок військового конфлікту в Україні	50
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах ..	53

Зінчук І. Особливості роботи психолога з дітьми з особливими потребами старшого дошкільного віку.....	55
Ковалець А. Дослідження психосоціальної стійкості до стресу у здобувачів вищої освіти.....	57
Конончук А. Сім'я як чинник становлення самооцінки особистості.....	60
Котляр О. Аналіз самотності як соціально-психологічного явища	62
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці	64
Лашта А. Асертивна поведінка як адаптивна копінг-стратегія в юнацькому віці	68
Лісняк Б. Вплив засобів масової комунікації на рівень тривожності в умовах воєнного часу	69
Максимюк В. Соціально-психологічні чинники життестійкості онкологічно хворих осіб.....	72
Михайлова А. Психологічний супровід обдарованих дітей в закладах освіти.....	74
Мартюченко К. Фасилітація як феномен у вітчизняній психологічній науці	77
Мовчко О. Копінг-стратегії як інструмент подолання наслідків стресу	80
Панова О. Проблеми психологічного вивчення вітчизняної сфери трудової зайнятості.....	81
Парфенчук О. Соціально-психологічна профілактика конфліктної взаємодії старших підлітків	84
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя	86
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку	88
Ткач У.-М. Соціально-психологічні особливості особистості підлітків з девіантною поведінкою	90
Ткачук О. Психолого-педагогічна технологія як ефективний метод зниження підвищеної сугестивності у підлітковому віці	92
Томко М. Діагностика та корекція емоційних порушень у дітей старшого шкільного віку.....	94
Циценя Д. Методи діагностики соціального інтелекту майбутніх психологів	96
Шевчук А. Подолання підвищеної тривожності підлітків методами когнітивно-поведінкової терапії.....	98
Шепель Т. Залежність ступеню емоційного вигорання лікарів від особистісних змінних (на прикладі локусу контролю та професійної мотивації).....	102
Зміст	105

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 17

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,4.